C/2025/3988

20.8.2025

RÅDETS HENSTILLING

af 8. juli 2025

om Letlands økonomiske, sociale, beskæftigelsesmæssige, strukturelle og budgetmæssige politikker

(C/2025/3988)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Europa-Parlamentets og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1263 af 29. april 2024 om effektiv samordning af de økonomiske politikker og om multilateral budgetovervågning samt om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 ([1]), særlig artikel 3, stk. 3,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

Generelle betragtninger

(1) I forordning (EU) 2024/1263, som trådte i kraft den 30. april 2024, præciseres formålet med rammen for økonomisk styring, som tager sigte på dels at fremme sunde og holdbare offentlige finanser, bæredygtig og inklusiv vækst samt modstandsdygtighed gennem reformer og investeringer, dels at forhindre uforholdsmæssigt store offentlige underskud. Det fastsættes i forordningen, at Rådet og Kommissionen foretager multilateral overvågning inden for rammerne af det europæiske semester i overensstemmelse med målsætningerne og bestemmelserne i TEUF. Det europæiske semester indbefatter navnlig udformning samt overvågning af gennemførelsen af de landespecifikke henstillinger. Forordningen fremmer desuden det nationale ejerskab til finanspolitikken, og der lægges større vægt på det mellemfristede sigte sammen med en mere effektiv og sammenhængende håndhævelse. Hver medlemsstat skal forelægge Rådet og Kommissionen en national mellemfristet plan for finans- og strukturpolitiske tiltag, som indeholder medlemsstatens finanspolitiske tilsagn samt reform- og investeringstilsagn og dækker en periode på fire eller fem år, afhængigt af den nationale valgperiodes varighed. Nettoudgiftskursen ([2]) i disse planer skal opfylde kravene i forordningen, herunder kravene om, at den offentlige gæld skal bringes eller fastholdes på en troværdig nedadgående kurs ved udgangen af tilpasningsperioden, eller at den skal forblive på et forsvarligt niveau under 60 % af bruttonationalproduktet (BNP), og at det offentlige underskud skal bringes og/eller fastholdes under traktatens referenceværdi på 3 % af BNP på mellemlang sigt. Hvis en medlemsstat giver tilsagn om at gennemføre et sæt relevante reformer og investeringer i overensstemmelse med kriterierne i forordningen, kan tilpasningsperioden forlænges med op til tre år.

([1]) EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Nettoudgifter som defineret i artikel 2, nr. 2), i forordning (EU) 2024/1263: »nettoudgifter«: offentlige udgifter, eksklusive i) renteudgifter, ii) diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden, iii) udgifter til EU-programmer, der fuldt ud modsvares af indtægter fra EU-midler, iv) nationale udgifter til medfinansiering af programmer finansieret af Unionen, v) konjunkturbestemte elementer af udgifter til arbejdsløshedsunderstøttelse samt vi) engangsforanstaltninger og andre midlertidige foranstaltninger.

(2) Europa-Parlamentets og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 ([3]), som oprettede genopretnings- og resiliensfaciliteten, trådte i kraft den 19. februar 2021. Genopretnings- og resiliensfaciliteten yder finansiel støtte til medlemsstaterne til gennemførelse af reformer og investeringer og bidrager således med en finanspolitisk impuls finansieret af Unionen. I overensstemmelse med prioriteterne for det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker bidrager den til økonomisk og social genopretning og til gennemførelsen af bæredygtige reformer og investeringer, navnlig reformer og investeringer, der fremmer den grønne og den digitale omstilling og gør medlemsstaternes økonomier mere modstandsdygtige. Den bidrager også til at styrke de offentlige finanser og sætte skub i vækst og jobskabelse på mellemlang og lang sigt samt til at forbedre den territoriale samhørighed i Unionen og støtte den fortsatte gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder.

(3) Europa-Parlamentets og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435 ([4]) (»REPowerEU-forordningen«), der blev vedtaget den 27. februar 2023, tager sigte på at udfase Unionens afhængighed af importen af fossile brændstoffer fra Rusland. Dette bidrager til at opnå energisikkerhed og diversificere Unionens energiforsyning og samtidig øge udbredelsen af vedvarende energi, energilagringskapaciteten og energieffektiviteten. Letland tilføjede et nyt REPowerEU-kapitel til sin nationale genopretnings- og resiliensplan for at finansiere vigtige reformer og investeringer, der vil bidrage til at nå REPowerEU-målene.

(4) Den 30. april 2021 indgav Letland sin nationale genopretnings- og resiliensplan til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 18, stk. 1, i forordning (EU) 2021/241. Kommissionen har i medfør af nævnte forordnings artikel 19 vurderet genopretnings- og resiliensplanens relevans, effektivitet, virkningsfuldhed og sammenhæng i overensstemmelse med vurderingsretningslinjerne i bilag V. Den 13. juli 2021 vedtog Rådet en gennemførelsesafgørelse om godkendelse af vurderingen af Letlands genopretnings- og resiliensplan ([5]), som blev ændret den 8. december 2023 i henhold til artikel 18, stk. 2, for at ajourføre det maksimale finansielle bidrag til den ikketilbagebetalingspligtige finansielle støtte samt for at tilføje kapitlet om REPowerEU ([6]). Tilrådighedsstillelsen af trancher er betinget af, at Kommissionen i overensstemmelse med artikel 24, stk. 5, har vedtaget en afgørelse om, at Letland på tilfredsstillende vis har opfyldt de relevante milepæle og mål, der er anført i Rådets gennemførelsesafgørelse. En tilfredsstillende opfyldelse forudsætter, at opfyldelsen af forudgående milepæle og mål for den samme reform eller investering ikke er blevet tilbagerullet.

(5) Den 21. januar 2025 vedtog Rådet på grundlag af en henstilling fra Kommissionen en henstilling om godkendelse af Letlands nationale mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag ([7]). Planen blev forelagt i overensstemmelse med artikel 11 og artikel 36, stk. 1, litra a), i forordning (EU) 2024/1263, dækker perioden 2025-2028 og fremlægger en finanspolitisk tilpasning over fire år.

(6) Den 26. november 2024 vedtog Kommissionen en udtalelse om Letlands udkast til budgetplan for 2025. Samme dag vedtog Kommissionen på grundlag af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 ([8]) ligeledes rapporten om varslingsmekanismen 2025, hvori Letland ikke blev udpeget som en af de medlemsstater, for hvilken der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse. Kommissionen vedtog også en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet samt et forslag til den fælles rapport om beskæftigelsen 2025, hvori gennemførelsen af beskæftigelsesretningslinjerne og principperne i den europæiske søjle for sociale rettigheder analyseres. Rådet vedtog henstillingen om den økonomiske politik i euroområdet den 13. maj 2025 ([9]) og den fælles rapport om beskæftigelsen den 10. marts 2025.

([3]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435 af 27. februar 2023 om ændring af forordning (EU) 2021/241 for så vidt angår kapitler om REPowerEU i genopretnings- og resiliensplaner og om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 og (EU) 2021/1755 og direktiv 2003/87/EF (EUT L 63 af 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Rådets gennemførelsesafgørelse af 13. juli 2021 om godkendelse af vurderingen af Letlands genopretnings- og resiliensplan (ST 10157/21).

([6]) Rådets gennemførelsesafgørelse af 8. december 2023 om ændring af gennemførelsesafgørelsen af 13. juli 2021 om godkendelse af vurderingen af Letlands genopretnings- og resiliensplan (ST 15569/23).

([7]) Rådets henstilling af 21. januar 2025 om godkendelse af Letlands nationale mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag (EUT C, C/2025/652, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/652/oj).

([8]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer (EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25).

([9]) Rådets henstilling af 13. maj 2025 om den økonomiske politik i euroområdet (EUT C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(7) Den 29. januar 2025 offentliggjorde Kommissionen konkurrenceevnekompasset, som udgør en strategisk ramme med henblik på at styrke EU's globale konkurrenceevne i de næste fem år. Kompasset indeholder tre omstillingsforudsætninger for bæredygtig økonomisk vækst: i) innovation, ii) dekarbonisering og konkurrenceevne og iii) sikkerhed. For at mindske innovationskløften vil EU fremme den industrielle innovation, støtte vækst i opstartsvirksomheder gennem initiativer såsom opstarts- og opskaleringsstrategien for EU og fremme anvendelsen af avancerede teknologier som f.eks. kunstig intelligens og kvantecomputing. For at skabe en grønnere økonomi har Kommissionen præsenteret en omfattende handlingsplan for energi til overkommelige priser og en aftale om ren industri, som skal sikre, at omstillingen til ren energi forbliver omkostningseffektiv og konkurrencevenlig – særligt for energiintensive sektorer – og er en drivkraft for vækst. Unionen er fast besluttet på at styrke sine globale handelspartnerskaber, diversificere sine forsyningskæder og sikre adgang til kritiske råstoffer og rene energikilder for at mindske afhængighedsforholdene og øge sikkerheden. Disse prioriteter understøttes af horisontale katalysatorer, som består i reguleringsmæssig forenkling, uddybning af det indre marked, finansiering af konkurrenceevne, en opsparings- og investeringsunion, fremme af færdigheder og kvalitetsjob samt bedre koordinering af EU-politikker. Konkurrenceevnekompasset er afstemt med det europæiske semester, hvilket sikrer, at medlemsstaternes økonomiske politikker stemmer overens med Kommissionens strategiske målsætninger, og at der således skabes en fælles tilgang til økonomisk styring, der fremmer bæredygtig vækst, innovation og modstandsdygtighed i hele Unionen.

(8) I 2025 forløber det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker fortsat sideløbende med gennemførelsen af genopretnings- og resiliensfaciliteten. Fuld gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanerne er fortsat vigtig for opfyldelsen af de politiske prioriteter under det europæiske semester, idet planerne bidrager effektivt til at håndtere alle eller en betydelig del af de udfordringer, der er identificeret i de relevante landespecifikke henstillinger, som er udstedt i de senere år. Disse landespecifikke henstillinger er fortsat lige relevante for vurderingen af de ændrede genopretnings- og resiliensplaner i overensstemmelse med artikel 21 i forordning (EU) 2021/241.

(9) De landespecifikke henstillinger for 2025 dækker centrale økonomipolitiske udfordringer, som ikke håndteres i tilstrækkelig grad gennem de foranstaltninger, der indgår i genopretnings- og resiliensplanerne, idet der tages hensyn til relevante udfordringer identificeret i de landespecifikke henstillinger fra 2019-2024.

(10) Den 4. juni 2025 offentliggjorde Kommissionen landerapporten for Letland 2025. Heri foretages der en vurdering af Letlands fremskridt med efterlevelsen af de relevante landespecifikke henstillinger, og der gøres status over Letlands gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen. På grundlag af denne analyse udpeges i landerapporten de mest presserende udfordringer, som Letland står over for. Rapporten indeholder også en vurdering af Letlands fremskridt med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og opfyldelsen af Unionens overordnede mål for 2030 vedrørende beskæftigelse, færdigheder og bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse samt af fremskridtene med gennemførelsen af De Forenede Nationers verdensmål for bæredygtig udvikling.

Vurdering af den årlige statusrapport

(11) Den 21. januar 2025 rettede Rådet en henstilling til Letland med følgende maksimale vækstrater i nettoudgifterne: 5,9 % i 2025, 3,6 % i 2026, 3,4 % i 2027 og 3,3 % i 2028, hvilket svarer til maksimale kumulerede vækstrater – beregnet med 2023 som basisår – på 15,5 % i 2025, 19,7 % i 2026, 23,8 % i 2027 og 27,9 % i 2028. Den 29. april 2025 forelagde Letland sin årlige statusrapport ([10]) om overholdelsen af de anbefalede maksimale vækstrater i nettoudgifterne og om gennemførelsen af reformer og investeringer som reaktion på de vigtigste udfordringer, der er identificeret inden for rammerne af de landespecifikke henstillinger under det europæiske semester. Den årlige statusrapport afspejler også Letlands halvårlige rapportering om de fremskridt, der er gjort med opfyldelsen af Letlands genopretnings- og resiliensplan, jf. artikel 27 i forordning (EU) 2021/241.

(12) Ruslands angrebskrig mod Ukraine og dens følgevirkninger udgør en eksistentiel udfordring for Den Europæiske Union. Kommissionen har anbefalet en koordineret aktivering af stabilitets- og vækstpagtens nationale undtagelsesklausul for at støtte EU's bestræbelser på at sikre en hurtig og betydelig forøgelse af forsvarsudgifterne, og Det Europæiske Råd bifaldt forslaget på sit møde den 6. marts 2025. Efter Letlands anmodning af 28. april 2025 vedtog Rådet den 8. juli 2025 på grundlag af en henstilling fra Kommissionen en henstilling om tilladelse til Letland til at afvige fra og overskride de anbefalede maksimale vækstrater i nettoudgifterne ([11]).

([10]) De årlige statusrapporter 2025 findes på: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([11]) Rådets henstilling af 8. juli 2025 om tilladelse til Letland til at afvige fra de maksimale vækstrater i nettoudgifterne som fastsat af Rådet i henhold til forordning (EU) 2024/1263 (aktivering af den nationale undtagelsesklausul) (EUT C, C/2025/3970, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3970/oj).

(13) Ifølge data valideret af Eurostat ([12]) faldt Letlands offentlige underskud fra 2,4 % af BNP i 2023 til 1,8 % i 2024, mens den offentlige gæld steg fra 44,6 % af BNP ved udgangen af 2023 til 46,8 % ved udgangen af 2024. Ifølge Kommissionens beregninger svarer denne udvikling til en vækstrate i nettoudgifterne på 4,5 % i 2024. Ifølge den årlige statusrapport 2025 anslår Letland, at væksten i nettoudgifter udgjorde 3,9 % i 2024. Kommissionen anslår, at væksten i nettoudgifter var højere end antaget i den årlige statusrapport. Forskellen mellem Kommissionens beregninger og de nationale myndigheders skøn skyldes forskellige vurderinger af diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden i 2024 ([13]). Ifølge Kommissionens estimater var den finanspolitiske kurs ([14]), som omfatter både nationalt finansierede og EU-finansierede udgifter, neutral i 2024. Den 4. juni 2025 vedtog Kommissionen en rapport i medfør af artikel 126, stk. 3, i TEUF ([15]). I denne rapport redegøres der for budgetsituationen i Letland, eftersom landets planlagte offentlige underskud i 2025 overstiger referenceværdien på 3 % af BNP. I rapporten blev det konkluderet, at underskudskriteriet under hensyn til alle relevante forhold anses for at være opfyldt. På grundlag af denne vurdering og under hensyn til Det Økonomiske og Finansielle Udvalgs udtalelse, jf. artikel 126, stk. 4, i TEUF, agter Kommissionen ikke på nuværende tidspunkt i juni at foreslå, at der indledes en procedure i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud.

(14) Ifølge den årlige statusrapport forventes der i det makroøkonomiske scenario, der ligger til grund for Letland budgetfremskrivninger, en realvækst i BNP på 1,2 % i 2025 og 2,1 % i 2026, mens HICP-inflationen ventes at ligge på 2,5 % i 2025 og 2,2 % i 2026. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 ventes det reale BNP at stige med 0,5 % i 2025 og 2,0 % i 2026, mens HICP-inflationen ventes at ligge på 3,0 % i 2025 og 1,7 % i 2026.

(15) Ifølge den årlige statusrapport ventes det offentlige underskud at stige til 3,1 % af BNP i 2025, mens den offentlige gældskvote ventes at stige til 49,0 % ved udgangen af 2025. Denne udvikling svarer til en vækst i nettoudgifterne på 5,7 % i 2025. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 forventes der et offentligt underskud på 3,1 % af BNP i 2025. Den forventede stigning i underskuddet i 2025 skyldes indtægts- og udgiftsfaktorer. Indtægterne forventes at blive negativt påvirket af et fald i indkomstskatteindtægterne som følge af reformen af det personlige indkomstskattesystem og et fald i formueindkomsten, primært som følge af normaliseringen af rentabiliteten i statsejede virksomheder i energi- og skovbrugssektoren som følge af lavere energipriser. På udgiftssiden er væksten i aflønning af ansatte, rentebetalinger og sociale overførsler de vigtigste faktorer bag stigningen i underskuddet. Ifølge Kommissionens beregninger svarer dette til en vækst i nettoudgifterne på 5,7 % i 2025. Ifølge Kommissionens estimater forventes den finanspolitiske kurs, som omfatter både nationalt finansierede og EU-finansierede udgifter, at være ekspansiv med 1,1 % af BNP i 2025. Den offentlige gældskvote ventes at stige til 48,6 % ved udgangen af 2025. Stigningen i gældskvoten i 2025 afspejler hovedsagelig stock-flow-justeringer og det forventede primære underskud.

(16) Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 forventes der at blive finansieret offentlige udgifter med ikketilbagebetalingspligtig støtte (tilskud) fra genopretnings- og resiliensfaciliteten svarende til 1,8 % af BNP i 2025 sammenlignet med 0,9 % af BNP i 2024. De udgifter, der finansieres med ikketilbagebetalingspligtig støtte fra genopretnings- og resiliensfaciliteten, vil muliggøre investeringer af høj kvalitet og produktivitetsfremmende reformer uden direkte indvirkning på Letlands offentlige saldo og offentlige gæld.

(17) Letlands offentlige forsvarsudgifter udgjorde 2,5 % af BNP i 2021, 2,4 % af BNP i 2022 og 3,1 % af BNP i 2023 ([16]). Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 ventes forsvarsudgifterne at udgøre 3,0 % af BNP i 2024 og 3,3 % af BNP i 2025. Dette svarer til en stigning på 0,8 procentpoint af BNP i forhold til 2021. Letland anslår, at udgifterne til

([12]) Eurostat – euroindikatorer, 22.4.2025.

([13]) Kommissionen klassificerer ikke visse indtægtsforanstaltninger som diskretionære finanspolitiske foranstaltninger, f.eks. yderligere udbyttebetalinger fra statslige aktieselskaber og sekundære skatteindtægtsvirkninger. Indtægter som følge af andenrunde-virkninger udgør ikke en diskretionær finanspolitisk foranstaltning, men indgår i Kommissionens prognose via makroøkonomiske virkninger. Yderligere udbyttebetalinger fra statslige aktieselskaber indgår også i Kommissionens prognose, men behandles ikke som diskretionære finanspolitiske foranstaltninger, da de ikke indebærer ændringer i den »normale« udbyttepolitik, f.eks. justeringer af udbytteudbetalingsprocenten.

([14]) Den finanspolitiske kurs bestemmes ud fra den årlige ændring i den underliggende offentlige budgetstilling. Den bruges til at bedømme den økonomiske impuls fra finanspolitiske tiltag, både dem, der finansieres nationalt, og dem, der finansieres over EU-budgettet. Den finanspolitiske kurs måles som forskellen mellem i) den potentielle vækst på mellemlang sigt og ii) ændringen i de primære udgifter ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden og inkl. udgifter finansieret med ikketilbagebetalingspligtig støtte (tilskud) fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde.

([15]) Rapport fra Kommissionen udarbejdet i medfør af artikel 126, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (COM (2025) 615 final, 4.6.2025).

([16]) Eurostat, offentlige udgifter opdelt efter formålsklassifikationen for offentlig forvaltning og service (COFOG). På grund af metodologiske forskelle mellem COFOG- og NATO-definitionerne kan udgifter baseret på COFOG-definitionen afvige fra de udgifter, der er baseret på NATO-definitionen.

forsvar udgør 3,0 % af BNP i 2024 og 3,3 % af BNP i 2025. I den periode, hvor den nationale undtagelsesklausul er aktiveret (2025-2028), har Letland mulighed for at omprioritere de offentlige udgifter eller øge de offentlige indtægter, således at de varigt højere forsvarsudgifter ikke bringer den finanspolitiske holdbarhed på mellemlang sigt i fare.

(18) Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 ventes nettoudgifterne i Letland at stige med 5,7 % i 2025 og med 10,4 % i 2024 og 2025 samlet set. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 ventes væksten i nettoudgifter i Letland i 2025 at ligge under den anbefalede maksimale vækstrate, både årligt og samlet set for 2024 og 2025.

(19) Ifølge den årlige statusrapport ventes det offentlige underskud at falde til 3,0 % af BNP i 2026, mens den offentlige gældskvote ventes at stige til 49,5 % ved udgangen af 2026. Efter 2026 forventes det offentlige underskud i den årlige statusrapport at stige til 3,2 % af BNP i 2027 og falde til 2,3 % af BNP i 2029. Samtidig ventes den offentlige gældskvote efter 2026 at stige til 52,8 % i 2027 og gradvist falde til 51,3 % i 2029. På grundlag af de politiske foranstaltninger, der var kendt på skæringsdatoen for prognosen, forventes det offentlige underskud ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 at forblive på 3,1 % af BNP i 2026. Denne udvikling svarer til en vækst i nettoudgifterne på 4,4 % i 2026. Ifølge Kommissionens estimater forventes den finanspolitiske kurs, som omfatter både nationalt finansierede og EU-finansierede udgifter, at være ekspansiv med 0,3 % af BNP i 2026. Den offentlige gældskvote ventes ifølge Kommissionen at stige til 49,3 % ved udgangen af 2026. Stigningen i gældskvoten i 2026 afspejler hovedsagelig det forudsete primære underskud.

Vigtigste politiske udfordringer

(20) Letlands skatteindtægter ligger fortsat under EU-gennemsnittet, på 32,9 % af BNP i 2023, sammenlignet med EU-gennemsnittet på 39,0 %. Arbejds- og forbrugsskatter er Letlands vigtigste indtægtskilder, mens kapitalskatter – herunder selskabsskat, kapitalindkomstskat og ejendomsskat – udgør en relativt lav andel af de samlede skatteindtægter og af BNP sammenlignet med andre medlemsstater. Selv om dette relative samlede skatteindtægtsgab måske ikke er et problem i sig selv, bliver spørgsmålet om nye strukturelle finansieringskilder relevant på baggrund af det stigende pres på de offentlige finanser på mellemlang sigt, herunder: i) regeringens tilsagn om en betydelig styrkelse af den interne og eksterne sikkerhed, ii) betydelige finansieringsbehov for at forbedre de offentlige tjenester, navnlig sundhedspleje og social omsorg samt iii) gennemførelsen af store infrastrukturprojekter, der medfinansieres af EU (f.eks. Rail Baltica).

(21) Selv om den skattereform, der trådte i kraft i januar 2025, behandlede visse aspekter vedrørende kapitalbeskatning, er den anslåede finanspolitiske indvirkning på kapitalskatteindtægterne ret lille og beløber sig til mindre end 0,1 % af BNP i 2025 og 2026. På trods af regeringens tilsagn om at gå over til nye jord- og ejendomsværdier for ejendomsbeskatning fra 2026, sigter regeringen mod begrænsede gevinster i form af finanspolitisk råderum og planlægger hovedsagelig at stabilisere indtægterne fra ejendomsskat tæt på det historiske gennemsnit.

(22) Ifølge undersøgelser blandt virksomhedsejere og ledere var skyggeøkonomien i 2023 3,6 procentpoint lavere end i 2022, hvilket er det første fald siden 2019. Skyggeøkonomien fortsatte med at falde i 2024 og nåede ned på 21,4 % af BNP, hvilket er 1,5 procentpoint lavere end i 2023. Selv om der er forskellige måder at måle størrelsen af skyggeøkonomien på, og det er vanskeligt at fastslå direkte årsagssammenhæng, ser regeringens vedvarende fokus på at gennemføre politiske foranstaltninger for at formalisere den økonomiske aktivitet ud til at have reduceret virksomhedernes tolerance over for skyggeøkonomien og deres vilje til at deltage i den. Samtidig berettiger den konstaterede positive udvikling med hensyn til at reducere den uformelle økonomi en fortsat indsats for at gennemføre de nuværende handlingsplaner.

(23) Selv om de årlige udgiftsanalyser har haft til formål at gøre de offentlige udgifter mere effektive, giver den nuværende praksis mulighed for, at de sektorspecifikke ministerier, der er involveret i revisionsprocessen, får tilbageført størstedelen af besparelserne (ca. 0,3 % af BNP om året). I stedet bør det overvejes at omdirigere den deraf følgende finansiering til et begrænset antal prioriterede områder – såsom forsvar, sundhedspleje og social beskyttelse.

(24) I overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, litra b), i forordning (EU) 2021/241 og med kriterium 2.2 i bilag V til samme forordning indeholder genopretnings- og resiliensplanen et omfattende sæt gensidigt forstærkende reformer og investeringer, som skal gennemføres senest i 2026. Disse forventes at bidrage effektivt til at håndtere alle eller en betydelig del af de udfordringer, der er identificeret i de relevante landespecifikke henstillinger. Det er afgørende at afslutte den effektive gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen, herunder REPowerEU-kapitlet, inden for denne stramme tidshorisont for at styrke Letlands langsigtede konkurrenceevne gennem den grønne og den digitale omstilling og samtidig sikre social retfærdighed. Kommissionens meddelelse NextGenerationEU – Frem mod 2026, der blev vedtaget den 4. juni 2025, præciserer den gældende tidsplan for facilitetens afslutning og indeholder en vejledning til medlemsstaterne om, hvordan de kan maksimere gennemførelsen senest den 31. august 2026, herunder om, hvordan de yderligere kan strømline deres genopretnings- og resiliensplaner, fastsætter, hvilke vigtigste muligheder der skal overvejes, når de revideres, og understreger betydningen af omhyggelig fælles planlægning forud for indgivelsen af de sidste betalingsanmodninger i 2026. Letland har allerede gjort fremskridt med gennemførelsen af reformerne og investeringerne i sin genopretnings- og resiliensplan. For at opfylde tilsagnene i genopretnings- og resiliensplanen senest i august 2026 er det vigtigt, at Letland intensiverer gennemførelsen af reformer og investeringer ved at sætte ind over for relevante udfordringer. Letland kunne drage fordel af at styrke sin administrative kapacitet og forbedre gennemførelsesstrategierne for at bidrage til at afbøde forsinkelser og administrative hindringer. EU-finansierede byggeprojekter risikerer at blive forsinket på grund af den pressede kapacitet i byggesektoren, som skyldes konkurrerende krav, en reguleringsmæssig byrde og eksterne faktorer. Det er fortsat afgørende, at lokale og regionale myndigheder, arbejdsmarkedets parter, civilsamfundet og andre relevante interessenter inddrages systematisk for at sikre et bredt ejerskab til og således en vellykket gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen.

(25) Tempoet i gennemførelsen af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken i Letland, som omfatter støtte fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), Fonden for Retfærdig Omstilling (FRO), Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) og Samhørighedsfonden, er taget til. Det er vigtigt at fortsætte bestræbelserne på at sikre en hurtig gennemførelse af disse programmer og samtidig opnå de størst mulige konkrete resultater. Letland har allerede truffet foranstaltninger inden for rammerne af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken for at styrke konkurrenceevne og vækst og samtidig styrke den sociale samhørighed. Samtidig står Letland fortsat over for udfordringer, herunder udfordringer, der vedrører økonomisk og social modstandsdygtighed, herunder bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse, socialt boligbyggeri, integration af dårligt stillede grupper på arbejdsmarkedet samt uddannelsesudbud, energiomstilling og regional konkurrenceevne, navnlig i de østlige grænseregioner. I henhold til artikel 18 i forordning (EU) 2021/1060 skal Letland – som led i midtvejsgennemgangen af fondene under samhørighedspolitikken – gennemgå hvert enkelt program under hensyntagen til bl.a. de udfordringer, der er identificeret i de landespecifikke henstillinger fra 2024. Ved de forslag fra Kommissionen, som blev vedtaget den 1. april 2025 ([17]), blev fristen for indgivelse af vurderingen – for hvert program – af resultatet af midtvejsgennemgangen forlænget til efter den 31. marts 2025. Forslagene skaber desuden større fleksibilitet med hensyn til at bidrage til at fremskynde programgennemførelsen og øge incitamenterne for medlemsstaterne til at afsætte midler fra samhørighedspolitikken til fem af Unionens prioriterede strategiske områder, nemlig konkurrenceevne inden for strategiske teknologier, forsvar, boliger, vandresiliens og energiomstilling, og til investeringer i færdigheder i prioriterede sektorer, samtidig med at der fortsat fokuseres på personer i de mest sårbare situationer i ESF+-programmer.

(26) Platformen for strategiske teknologier for Europa (STEP) giver mulighed for at investere inden for en central strategisk EU-prioritet ved at styrke EU's konkurrenceevne. STEP kanaliseres gennem 11 eksisterende EU-fonde. Medlemsstaterne kan også bidrage til InvestEU-programmet, som støtter investeringer i prioriterede områder. Letland kan udnytte disse initiativer bedst muligt til at støtte udviklingen eller fremstillingen af kritiske teknologier, herunder rene og ressourceeffektive teknologier.

(27) Foruden de økonomiske og sociale udfordringer, som genopretnings- og resiliensplanen og andre EU-midler er rettet mod, bør Letland effektivt håndtere de resterende udfordringer i forbindelse med erhvervsklimaet, adgang til finansiering, forskning og innovation, vedvarende energi, energieffektivitet, bæredygtig transport, ressourceforvaltning, mangel på arbejdskraft og færdigheder, social beskyttelse, sundhedspleje og boliger.

(28) Det fremgår af konkurrenceevnekompasset, at alle institutioner på EU-plan, nationalt plan og lokalt plan skal yde en betydelig indsats for at skabe enklere regler og hurtigere administrative procedurer. Kommissionen har fastsat ambitiøse mål for reduktion af den administrative byrde – mindst 25 % generelt og mindst 35 % for SMV'er – og har indført nye redskaber, som skal hjælpe med at nå disse mål, bl.a. systematisk stresstestning af EU-lovgivningen og øget dialog med interessenter. Letland er også nødt til at yde en indsats for at opfylde disse ambitioner. 47 % af virksomhederne mener, at kompleksiteten af de administrative procedurer er et problem for deres virksomhed, når

([17]) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2021/1058 og (EU) 2021/1056 for så vidt angår særlige foranstaltninger til at adressere strategiske udfordringer i forbindelse med midtvejsgennemgangen (COM(2025) 123 final).

de driver forretning i Letland ([18]). Letlands lovgivningsmæssige rammer udgør en hindring for investeringer, f.eks. på grund af et alt for komplekst licenssystem. Disse spørgsmål er særligt byrdefulde i sektorer som ejendomsudvikling, hvilket understreger behovet for reformer for at forbedre erhvervsklimaet. Forenkling og strømlining af de administrative procedurer er afgørende for at stimulere den økonomiske vækst og styrke konkurrenceevnen, i overensstemmelse med bredere EU-støttede initiativer. Det kan også forbedre offentlighedens tillid til evidensbaserede statslige beslutninger, bidrage til at mindske skyggeøkonomien og som følge heraf fremme bæredygtig økonomisk fremgang.

(29) Lettiske virksomheder bruger de traditionelle kilder til ekstern finansiering, f.eks. banklån og kapitalmarkedet, mindre hyppigt end virksomheder i de fleste andre EU-lande. Markedets udlånsrenter er høje, og kravene til sikkerhedsstillelse er strenge, især i erhvervssektoren, herunder blandt små og mellemstore virksomheder. Dette undergraver virksomhedernes kapacitet til at opskalere og bringer mulighederne for investeringer på områder af strategisk betydning såsom den grønne omstilling, kommercialisering af innovationer og regionale udviklingsprojekter i fare. Letlands østlige grænseregion fortjener særlig opmærksomhed og øgede investeringer for at styrke sin samfundsmæssige og økonomiske modstandsdygtighed. Stimulering af konkurrencen i banksektoren og fremme af offentlige låne- og garantiordninger for at lette investeringer på områder af strategisk betydning kan forbedre adgangen til finansiering.

(30) Letlands private investeringer i forskning og innovation, som procentdel af BNP, er blandt de laveste i EU. Virksomheder i Letland beskæftiger færre forskere end deres modparter i lignende lande. Nyttiggørelsen af forskningsaktiviteter og samarbejdet mellem private virksomheder og den akademiske verden er begrænset. Den lettiske regering har allerede taget nogle vigtige skridt til at reformere det akademiske system. For eksempel blev kravet om kendskab til det lettiske sprog lempet for flere akademiske stillinger, hvilket giver lettiske universiteter flere muligheder for at tiltrække talentfulde udlændinge. Letland er i færd med at reformere sit forsknings- og innovationssystem for at forbedre skabelsen og fastholdelsen af talenter, f.eks. ved at øge lønnen til ph.d.-studerende. En vellykket gennemførelse af disse reformer samt øget finansiering af akademisk forskning kan øge udbuddet af veluddannede forskere til virksomheder. Desuden bør Letland stimulere samarbejdet mellem virksomheder og den akademiske verden og kunne overveje direkte FoU-incitamenter for virksomheder såsom indkøb af innovationsløsninger.

(31) I 2024 blev 74 % af Letlands elektricitet produceret fra vedvarende energikilder, og vandkraft tegnede sig for 51 % af den samlede mængde. Andelen af sol- og vindproduktion på henholdsvis 8 % og 4 % var dog stadig betydeligt lavere end i Litauen og Estland og under EU-gennemsnittet. Der er mulighed for yderligere at diversificere landets vedvarende energimiks ved at udnytte vind- og solenergi og ved at øge produktionen fra disse kilder. På trods af visse begrænsede foranstaltninger, der er planlagt i den nationale genopretnings- og resiliensplan, er der navnlig behov for en yderligere indsats for at fremskynde og strømline tilladelsesprocedurerne for nye sol- og vindenergiprojekter. Letland bør endvidere træffe yderligere foranstaltninger for at fremme fleksibiliteten på efterspørgselssiden, f.eks. ved at stimulere slutbrugerejet energilagring og deltagelse i decentrale energiressourcer og balancerings- og fleksibilitetstjenester. Landet bør desuden også tydeligt definere den rolle, som visse deltagere på energimarkedet spiller, f.eks. som aggregatorer af småforbrugere. Ansøgningerne om nettilslutningstilladelser for anlæg til produktion af vedvarende energi overstiger i sig selv elnettets disponible kapacitet betydeligt og er årsagen til, at udstedelsen af nye tilladelser har været sat i bero siden juli 2023. På trods af en vis positiv lovgivningsmæssig udvikling i 2025 er der mulighed for yderligere lovgivningsmæssige tiltag for at forbedre håndteringen af netkøer.

(32) Bygnings- og transportsektorerne er centrale både ud fra et energi- og klimaperspektiv. Selv om der i øjeblikket gennemføres eller planlægges betydelige energieffektivitetsordninger, er de fortsat alt for afhængige af offentlig finansiering, hovedsagelig fra EU. Letland kunne med fordel optrappe renoveringen af sin forholdsvis gamle bygningsmasse ved at: i) tiltrække yderligere privat finansiering, ii) fremme finansielle instrumenter og muligheder for risikoreduktion frem for tilskudsbaserede energieffektivitetsordninger samt iii) støtte udviklingen af sektoren for energitjenester som en vigtig markedskatalysator for investeringer i energieffektivitet. I transportsektoren, som stadig er stærkt afhængig af olieprodukter, er potentialet for yderligere elektrificering og generel dekarbonisering også betydeligt. På trods af visse positive foranstaltninger, som enten er på plads eller i støbeskeen, kunne Letland gøre mere for at fremme udbredelsen af elektriske køretøjer og produktionen og udbredelsen af vedvarende og kulstoffattige brændstoffer til både offentlig og privat transport. Sideløbende hermed ville yderligere investeringer i udvidelse af opladningsnettet også være gavnlige. Uden for bygnings- og transportsektoren kunne fremme af yderligere elektrificering i betragtning af den høje og stigende andel af vedvarende energi i det nationale elektricitetsmiks også være en effektiv strategi til at reducere den samlede kulstofintensitet og øge energisikkerheden.

([18]) »Businesses« attitudes towards corruption in the EU', Flash-rapport, Eurobarometerrapport (april 2024).

(33) Letland er nødt til at fremskynde sine fremskridt hen imod en cirkulær økonomi for at opfylde EU's mål for den cirkulære økonomi. Landets indikatorer for bæredygtig økonomisk vækst halter bagefter EU-gennemsnittet, og landets materialefodaftryk stiger fortsat. Selv om Letland har forbedret sit affaldshåndteringssystem, deponerer landet stadig næsten halvdelen af sit kommunale affald og er i risiko for ikke at opfylde 2025-målet for genanvendelse af kommunalt affald.

(34) Manglen på arbejdskraft og færdigheder hæmmer fortsat den økonomiske vækst og bremser omstillingen til en innovativ, digital og grøn økonomi. Befolkningens aldring fører til et fald i arbejdsstyrken, og der er et højt antal ledige stillinger i nøglesektorer som byggeri, fremstilling, isolering, skovbrug og sundhedspleje. Langsigtede prognoser viser, at denne mangel vil blive endnu større i de kommende årtier. Forbedrede arbejdsvilkår kan bidrage til at tiltrække og fastholde kvalificerede arbejdstagere, herunder i sektorer som sundhedspleje og social omsorg. Den lave andel af færdiguddannede inden for naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik (STEM) og manglen på forskere på disse områder udgør en af de største hindringer for at styrke Letlands forsknings- og innovationskapacitet, navnlig i den private sektor. Letland er i færd med at udvikle en bæredygtig ramme for voksenuddannelse. Voksnes deltagelse i læring og inddragelsen af arbejdsløse og personer med risiko for arbejdsløshed i politiske foranstaltninger, der skal hjælpe folk med at finde arbejde eller forblive i arbejde, er imidlertid lavere end EU-gennemsnittet. Det relativt lave og faldende niveau af digitale kompetencer udgør også en betydelig risiko for produktiviteten. For at frigøre det uudnyttede udbud af arbejdskraft kan opkvalificerings- og omskolingsforanstaltninger gøres mere målrettede, herunder for lavtuddannede og på tværs af regioner. Samarbejdet med arbejdsgiverne kan intensiveres ved at øge udbredelsen af arbejdsbaserede læringsprogrammer og arbejdsgiverstyret og -finansieret uddannelse af arbejdstagere for yderligere at forbedre arbejdstagernes færdigheder.

(35) Letland står stadig over for en vedvarende høj grad af ulighed og betydelige risici for fattigdom og social udstødelse, som især rammer ældre. Udgifterne til social beskyttelse i forhold til BNP er lave og faldt fra 14,0 % i 2022 til 13,5 % i 2023, mens virkningen af andre sociale overførsler end pensioner med henblik på at mindske indkomstuligheden stadig er en af de laveste i EU. Desuden er sikring af tilstrækkelig indkomststøtte til ældre fortsat en central udfordring. Derfor formår det sociale beskyttelsessystem ikke at løfte en betydelig del af befolkningen ud af fattigdom eller social udstødelse. Desuden påvirker betydelige socioøkonomiske forskelle mellem regionerne kommunernes levering af sociale tjenesteydelser på trods af indførelsen af et mindstemål af ydelser. Endelig er de offentlige udgifter til langtidspleje og hjemmepleje fortsat utilstrækkelige i betragtning af de demografiske tendenser.

(36) Lave offentlige udgifter til sundhedsydelser og en usund livsstil er hovedårsagerne til de dårlige resultater inden for folkesundheden. Adgangen til offentligt finansieret sundhedspleje i Letland begrænses af det beskedne omfang af de statslige ydelser, hvilket resulterer i høje egenbetalinger for sundhedspleje. Den finansielle byrde som følge heraf rammer lavindkomsthusstande uforholdsmæssigt hårdt. Letland har derfor en af de højeste rater af selvrapporterede uopfyldte behov for lægehjælp. Desuden står Letland over for mangel på sundhedspersonale, navnlig sygeplejersker, hvilket yderligere undergraver leveringen af sundhedsydelser. Regeringen har fremsat et lovforslag om reformering af finansieringen af sundhedsvæsenet, men forslaget indebærer ikke en forpligtelse til at afsætte en større andel af BNP til sektoren.

(37) Der er mangel på økonomisk overkommelige boliger af høj kvalitet, hovedsagelig på grund af lave investeringer i boliger. Manglen på boliger undergraver arbejdskraftens mobilitet og den sociale inklusion. Desuden er den eksisterende boligmasse af dårlig kvalitet, navnlig med hensyn til energieffektivitet, hvilket lægger økonomisk pres på husholdningerne på grund af stigende energiomkostninger.

(38) I betragtning af de nære indbyrdes forbindelser mellem euromedlemsstaternes økonomier og disse økonomiers kollektive bidrag til Den Økonomiske og Monetære Unions rette virkemåde henstillede Rådet i 2025, at euromedlemsstaterne træffer foranstaltninger, herunder gennem deres genopretnings- og resiliensplaner, til at efterkomme henstillingen fra 2025 om den økonomiske politik i euroområdet. For Letland bidrager henstilling 2, 3, 4 og 5 til at efterkomme den første henstilling vedrørende euroområdet om konkurrenceevne, mens henstilling 4 og 5 bidrager til at efterkomme den anden henstilling vedrørende euroområdet om modstandsdygtighed, og henstilling 1 bidrager til at efterkomme den tredje henstilling vedrørende euroområdet om makroøkonomisk og finansiel stabilitet i 2025-henstillingen,

HENSTILLER, at Letland i 2025 og 2026 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. øge de samlede forsvars- og sikkerhedsudgifter og styrke det overordnede forsvarsberedskab, samtidig med at gældsholdbarheden sikres, i overensstemmelse med Det Europæiske Råds konklusioner af 6. marts 2025; overholde de maksimale vækstrater i nettoudgifterne som henstillet af Rådet den 21. januar 2025 og samtidig gøre brug af muligheden i henhold til den nationale undtagelsesklausul for at øge forsvarsudgifterne; gøre de offentlige finanser egnede til at håndtere de stigende strukturelle udgiftsbehov, herunder til forsvar, sundhedspleje og social beskyttelse, f. eks. ved at udvide beskatningen til kilder, der er mindre skadelige for væksten, flytte uformelle eller sorte aktiviteter over i den formelle økonomi og omdirigere udgifterne til prioriterede områder baseret på udgiftsanalyser;

2. i lyset af de gældende frister for en rettidig gennemførelse af reformer og investeringer inden for rammerne af forordning (EU) 2021/241 fremskynde gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanen, herunder REPowerEU-kapitlet; fremskynde gennemførelsen af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken (EFRU, FRO, ESF+, Samhørighedsfonden), idet der bygges på de muligheder, som midtvejsgennemgangen giver, hvor det er relevant; udnytte EU-instrumenterne bedst muligt, herunder mulighederne under InvestEU og platformen for strategiske teknologier for Europa, med henblik på at øge konkurrenceevnen

3. forenkle lovgivningen, forbedre reguleringsværktøjerne og reducere den administrative byrde for virksomhederne; forbedre adgangen til finansiering for små og mellemstore virksomheder, herunder ved at stimulere konkurrencen på de finansielle markeder og fremme offentlige låne- og garantiordninger for at lette investeringer af strategisk betydning, navnlig inden for den grønne omstilling, opskalering og kommercialisering af innovationer samt regional udvikling; fremme private investeringer i forskning og innovation, herunder ved at gennemføre yderligere reformer af det videregående uddannelsessystem for at styrke samarbejdet mellem virksomheder og den akademiske verden

4. mindske afhængigheden af fossile brændstoffer og øge energisikkerheden ved at fremskynde udbredelsen af vedvarende energi, navnlig vind- og solenergi; forbedre tilladelsesprocedurerne og håndteringen af køer på elnettet og fremme energilagring, prisfleksibelt elforbrug og markedsbaserede fleksibilitetsløsninger; reducere det primære og det endelige energiforbrug og kulstofintensiteten ved at styrke energieffektivitetsforanstaltningerne, navnlig i bygningssektoren, og ved at fremme yderligere elektrificering; fremskynde dekarboniseringen af transport, navnlig vejtransport, ved at fremme udbredelsen af elektriske køretøjer, produktionen og distributionen af vedvarende brændstoffer til transport og udvidelsen af opladningsinfrastrukturen; øge ressourceeffektiviteten og omstillingen til en cirkulær økonomi gennem økoinnovation og bæredygtig ressourceforvaltningspraksis

5. afhjælpe manglen på arbejdskraft og færdigheder, navnlig inden for naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik (STEM) og i andre specialiseringer, der er nødvendige for den grønne omstilling, for forskning og for digitalisering samt i social- og sundhedssektoren, herunder gennem målrettet opkvalificering og omskoling og forbedrede arbejdsvilkår; styrke den sociale beskyttelse for at mindske uligheden, herunder ved at forbedre alderspensionernes tilstrækkelighed og adgangen til sociale tjenester af høj kvalitet, navnlig hjemmepleje, samtidig med at den finanspolitiske holdbarhed opretholdes; styrke sundhedssystemets tilstrækkelighed og tilgængelighed for at forbedre sundhedsresultaterne, herunder ved at stille yderligere menneskelige og finansielle ressourcer til rådighed, udvide den lovbestemte pakke af ydelser og reducere egenbetaling; øge tilgængeligheden og kvaliteten af sociale og økonomisk overkommelige energieffektive boliger, herunder gennem renoveringer.

Udfærdiget i Bruxelles, den 8. juli 2025.

På Rådets vegne

S. LOSE

Formand